

Nr 6.

Av herr **Wohlin m. fl.**, *angående importförbud med importlicensgivning och importlicensavgifter beträffande vissa varor.*

Vårt lands handelsbalans utvecklar sig, som känt är, i allt mera ogynnsam riktning och vår kronvalutas ställning är, i synnerhet vid jämförelse med dollarvalutan, otillfredsställande. De utomordentligt stora statsfinansiella och nationalekonomiska olägenheter, som följa av dessa förhållanden, äro allmänt kända och behöva icke här närmare utvecklas.

Bland de olika medlen till att motverka handelsbalansens försämring och vår valutas fallande, som under den förflutna tiden varit upptagna till offentlig diskussion, har kontroll över importen av lyxvaror och umbärliga varor särskilt uppmärksammats. Det må i detta hänseende endast erinras om sakkunnigas för utredning rörande orsakssammanhanget mellan sedelcirkulationens ökning och den allmänna prisnivåns stegring m. m. den 30 juli 1918 avgivna betänkande och de över detta betänkande inkomna yttrandena ävensom vidare om finansrådets skrivelse till statsrådet och chefen för finansdepartementet den 20 december 1919. Förenämnda sakkunniga underströko kraftigt behovet av en klok ransonering av importen genom omfattande importförbud, och de av dem ifrågasatta åtgärderna vunno i allmänhet understöd av de korporationer, som sattes i tillfälle att yttra sig i ämnet. Finansrådet erinrar i sin anförda skrivelse om att några åtgärder för reglering eller kontroll av landets import hittills icke vidtagits. Följden härav har, yttrar finansrådet, blivit en högst betydande import av lyxartiklar samt av andra onyttiga eller överflödiga varor. Härigenom har landets betalningsbalans kommit att med högst betydande belopp ställa sig till

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 3 saml. 5 häft. (Nr 6.)

vår disfavor, ett förhållande, som, om ändring ej sker, måste komma att ytterligare accentueras under den tid, som återstår, innan utförelsen av våra egentliga exportprodukter fram emot nästa års sommar tager någon större omfattning. Landets kapitaltillgångar tagas på så sätt i anspråk för mindre angelägna eller kanske rent av onyttiga ändamål till förfång för de legitima krav, som ställas på desamma.

Inom tull- och traktatkommittén har, såsom ett led i tullavdelningens historiska utredningar rörande det svenska tullsystemets verkningar, verkställts en uppdelning av samtliga i den statistiska varuförteckningen upptagna varor i de tre grupperna a) nödvändighetsvaror, b) umbärliga, ehuru jämförelsevis allmänt förbrukade varor och c) lyxvaror. Arbetet med denna uppdelning, som krävt stor urskillningsförmåga och ingående tullteknisk kännedom om respektive varugrupper, har närmast handhåfts av kvalificerad högre ämbetsman i generaltullstyrelsen. I fråga om en del varuslag, beträffande vilkas hänförande till grupperna b) eller c) meningarna kunnat vara delade, har tullavdelningen in pleno vid sammanträde den 16 december 1919 fattat beslut. Det må såsom exempel på den försiktighet, som iakttagits, för att varor icke måtte efter subjektiva grunder hänföras till b- eller c-grupperna, nämnas, att artikeln kaffe räknats såsom förnödenhetsvara under gruppen a). Klassifikationen i fråga har visserligen, som anförts, gjorts i ändamål att tjäna de omförmälda historiska undersökningarna, men den är enligt vår uppfattning väl lämpad såsom grundval jämväl för en importreglering under den nuvarande aktuella situationen. Uppgift å de statistiska numren å varor, rubricerade såsom »lyxvaror», respektive såsom »umbärliga, ehuru jämförelsevis allmänt förbrukade varor» förekommer i slutyrkandet av förevarande motion, och med begagnande av den statistiska varuförteckningen kan därav i detalj ses, huru uppdelningen blivit verkställd.

Det sammanlagda införselvärdet i fråga om såsom lyxvaror betecknade tullfria artiklar finnes i nedanstående tablå angivet för vart och ett av åren 1913—1918 samt för de tio månaderna januari—oktober 1919. Beträffande med tull belagda lyxvaror upptager tablå siffror över värdet av importen endast för åren 1913—1917, enär de för statistikens uppgörande erforderliga värdeuppgifterna ännu icke fullständigt föreliggande för den efterföljande tiden. Det sammanlagda tullbeloppet för dessa varor finnes emellertid angivet för åren 1913—1918 samt för de tio första månaderna av år 1919. I avseende slutligen å varor, hänförda till b-gruppen »umbärliga varor», visar tablå införselvärdet för åren 1913—1917.

År	Lyxvaror, tullfria	Lyxvaror, tullbelagda	
	Värde, kronor	Värde, kronor	Tullbelopp, kronor
1913	246,628	28,653,283	5,744,494
1914	232,656	23,869,636	4,943,979
1915	90,292	34,609,369	5,920,790
1916	898,887	48,355,971	7,891,740
1917	1,595,017	52,031,057	8,137,883
1918	878,607	—	7,737,197
jan. — okt. 1919	1,008,471	—	11,582,695

År	Umbärliga varor, tullfria	Umbärliga varor, tull- belagda	
	Värde, kronor	Värde, kronor	Tullbelopp, kronor
1913	2,102,389	41,480,860	14,381,539
1914	2,218,944	36,284,343	14,284,110
1915	2,723,210	29,807,089	9,566,719
1916	3,552,239	43,090,278	13,034,315
1917	3,552,180	42,236,856	10,714,581

Det framgår härav, att sammanlagda införselvärdet av såsom *lyxvaror* betecknade artiklar år 1913 uppgick till 28,300,000 kronor, år 1915 — efter en mindre nedgång år 1914 — till omkring 34,700,000 kronor, år 1916 till omkring 49,255,000 kronor och år 1917 till omkring 53,626,000 kronor. Att införseln under år 1918 och under tiden 1 januari—31 oktober 1919 icke gått *avsevärt* tillbaka kan slutas, dels av siffrorna över importen av tullfria lyxvaror, dels av det sammanlagda tullbeloppet för tullbelagda lyxvaror, vilket under de nämnda tio månaderna av år 1919 uppgick till en rekordsiffra av över 11 ½ miljoner kronor eller nära två gånger siffran för år 1915, dels slutligen av kvantitetssiffrorna för år 1918 och för tiden 1 januari—31 oktober 1919, vilka finnas tillgängliga hos tull- och traktatkommittén men som i anseende till materialets vidlyftighet icke kunna här i detalj återgivas. Endast för ett mindre antal karakteristiska lyxvaror må anföras följande utdrag ur den uppgjorda statistiken.

Varuslag		1917		1918		1919
		kilogram	kronor	kilogram	kronor	¹ / ₁ — ³¹ / ₁₀ kilogram
Nr 65	Ostron.....	83,432	117,365	76,177	171,218	64,049
>	128 A Blommor etc., friska	4,846	72,690	5,313	—	4,215
>	133 A Kvistar och blad, naturliga. friska	36,269	108,807	26,020	—	62,409
>	144 A Kaviar och saltad fiskrom etc.	6,807	304,470	2,178	—	3,607
>	184 B Brännvin och sprit etc. på andra kärl än fat etc.	—	—	—	—	—
	Konjak	lit. 77,526	476,867	lit. 96,114	691,799	lit. 299,595
>	184 C Wisky	> 20,363	67,199	> 11,946	115,900	> 65,328
>	184 D Annat (ej finkelolja etc.)	> 37,427	144,558	> 26,685	261,777	> 14,919
>	185 C Likör, annan.....	> 34,299	174,117	> 6,502	38,659	> 64,827
>	186 A Vin, bordeaux- etc.....	682,453	796,079	468,806	808,508	1,040,824
>	187 C Madera	385,746	547,641	177,416	1,133,105	1,233,234
>	187 D Portvin	1,215,688	1,410,367	327,512	1,434,103	1,133,951
>	187 E Spanskt	646,172	772,249	471,270	2,216,984	651,764
>	188 A På andra kärl, musserande: franskt.....	361,962	2,623,310	160,695	2,119,322	215,248
>	189 A Vin på andra kärl än fat: icke musserande av 14 % al- koholhalt och därunder: Bordeaux.....	131,824	533,820	140,140	778,686	214,868
>	363 B Vävnader ej s. n. Av silke, enbart eller i för- ening med högst 15 % annat spånadsämne: andra	156,413	9,384,780	92,520	—	393,011
>	365 andra slag	67,077	2,683,080	43,579	—	152,526
>	367 Band ej s. n. Av silke, enbart eller i för- ening med högst 15 % annat spånadsämne	33,291	1,997,460	18,035	—	59,223
>	596 Kläder etc. av helsiden, för- sedda med broderier etc. ...	5,095	458,550	2,718	—	4,595
>	669 Lyxföremål etc. av äkta porslin	50,503	252,515	43,817	—	42,689
>	670 andra slag.....	41,155	82,310	62,564	—	56,474
>	1221 A Luktvatten etc.....	2,796	41,940	4,622	—	8,432
>	1222 A Puder och smink	7,846	62,768	18,323	—	25,605
>	1225 Parfymmer etc.	22,270	556,750	20,995	—	23,288
>	1241 Fyrverkeriarbeten etc.	3,220	19,320	3,261	—	4,565
>	1301 Bijouterivaror av annat ämne än guld etc.	57,549	1,150,980	62,704	—	52,937

Man ser t. ex. av sammanställningen, huru under tiden 1 januari —31 oktober 1919 infördes till riket högst avsevärda mängder konjak och whisky, likör (annan än munk- och punsch), bordeauxvin och maderavin till en kvantitet, större än kvantitetssiffrorna för de båda föregående åren, portvin till en kvantitet, nära nog lika stor som siffran för år 1917, vissa silkesvävnader till en större kvantitet än under något av de föregående åren o. s. v.

Importen av *umbärliga varor* hade under vart och ett av åren 1913—1917 ett värde av respektive omkring 43,583,000 kronor, 38,503,000 kronor, 32,530,000 kronor, 46,643,000 kronor och 45,789,000 kronor.

Sammanlagt uppgick införselvärdet för »umbärliga, ehuru jämförelsevis allmänt förbrukade varor» och »lyxvaror» år 1915 till omkring 67,000,000 kronor, år 1916 till omkring 96,000,000 kronor och år 1917 till i det närmaste 100,000,000 kronor.

Vid betraktande av de nu anförda siffrorna och med avseende fäst at å det förhållandet, att endast ett fåtal lyxvaror, därtill först så sent som den 25 juni 1917 (jfr kungl. kungörelsen av detta datum angående vissa ändringar i gällande tulltaxa) åsattes förhöjda införseltullar, inställer sig osökt reflexionen, vilket ringa intresse statsmakterna i vårt land under de gångna åren ägnat frågan om hämmande av den oerhörd stora floden av för vår folkhushållning umbärliga eller onyttiga utländska varor, ävensom frågan om utnyttjande av denna varuimport i statsfinansiellt syfte.

Vad särskilt beträffar spörsmålet om en reglering genom importförbud och importlicenser av importen av lyxvaror och umbärliga varor har kravet på en sådan reglering, såsom ovan anförts, hitintills förklingat ohört, oaktat att siffrorna tala sitt tydliga språk och trots det att införseln av ett stort antal sådana varor alltjämt under år 1919 varit betydande och, vad ett flertal varor beträffar, till och med ökats vid jämförelse med de föregående åren.

Vi känna icke de skäl, som varit bestämmande för den nuvarande regeringen vid dess passiva hållning i denna fråga, men förmoda, att de ungefärligen äro desamma, som under den offentliga diskussionen i pressen från några håll anförts emot en sådan importreglering.

Med åberopande av likartade, i vårt västra grannland framkomna invändningar, har sålunda bland annat sagts, att ett importförbud för lyxvaror, som icke kompletteras av reglerande bestämmelser i fråga om den inhemska produktionen och de inhemska behållningarna av dylika varor, skulle bliva liktydigt med ett orimligt skydd för fabrikationen inom landet och medföra en våldsam uppskrivning av prisen på de

lyxartiklar, som finnas på lager. Häremot må först anföras, att ett stort antal lyxvaror icke äro föremål för fångst eller produktion inom vårt land, såsom t. ex. ostron, konjak, whisky, åtskilliga slag av likörer, franska och spanska viner, sidentyger med flera artiklar, av vilka flera tillhöra de ur handelsbalansens och jämväl ur andra synpunkter minst önskvärda införselvarorna. Detsamma gäller om många av de så kallade umbärliga varorna. Att, i fråga om dessa varor, importförbud med sparsam licensgivning skulle medföra en stark uppstegring av prisen på lagerbehållningarna inom landet är självfallet, men medkänslan med de personers och samhällsklassers ekonomi, vilka under tiden för ett importförbud komme att, trots de höga prisen, tillhandla sig dylika varor, torde icke rimligen få väga tyngre än omsorgen om svenska statens finansväsen. Vad angår de här såsom lyxvaror räknade varor, vilka inom vårt land äro föremål för tillverkning, komme visserligen importförbud i många fall att gynna tillverkarna på konsumenternas bekostnad, men icke heller i dessa fall finnes anledning att anse konsumenternas intressen värda större hänsyn. Av tillverkarnas ökade vinster får dessutom staten på beskattningsvägen ut sin andel. I många fall kan för övrigt antagas, att, därest prisen å sagda varor allt för högt uppskruvas, efterfrågan å dem kommer att gå avsevärt tillbaka, så att tillverkarnas merförtjänster icke bliva så stora. Vad de »umbärliga» varorna beträffar, finge man givetvis genom en klokt avvägd införsellicenspolitik tillse, att prisen icke stiga över rimliga gränser.

Någon komplettering av importförbuden med maximipris och ransoneringsåtgärder äro, då det gäller varor av nu omhandlat slag, onödiga, och sättas icke av oss i fråga.

En annan invändning, att det är svårt att draga en lämplig gräns mellan lyxvaror och förnödenhetsvaror, har redan bemötts genom framläggandet av den inom tull- och traktatkommittén verkställda klassifikationen, vilken vi, som redan sagts, anse böra läggas till grund för importregleringen. Även har påståtts, att införseln av lyxvaror under tiden närmast efter vapenstilleståndet orsakats av behovet att fylla förut tömda lager; importen skulle nu hava kulminerat och regleringen därför nu vara för sent påtänkt. Häremot må ställas de ovan anförda siffrorna, vilka i allt fall visa den betydande import, som ägt rum under de första tio månaderna av år 1919, varjämte vi vilja anmärka, att en den sittande regeringens senfärdighet i föreliggande fråga givetvis icke kan föranleda oss, som först nu fått möjlighet att bringa frågan under riksdagens prövning, till att avstå från kravet på en åtgärd, vilken synes oss till alla delar starkt motiverad.

Att man slutligen från allmän näringspolitisk synpunkt kan resa vissa betänkligheter mot ett system med importförbud och importlicenser må väl medgivas, men tidsomständigheterna kräva nu sådana åtgärder i fråga om här omnämnda, för folkhushållningen mindre betydelsefulla varor. Systemet skall dessutom endast vara tillfälligt och bör givetvis framdeles avvecklas, när det ej längre är behöfligt. Även bör sakkunskapen på handelsområdet vid importregleringens organisation få tillfälle att i nödig utsträckning medverka. Av importörerna böra uttagas importlicensavgifter, som fullt tillgodose det allmännas intressen.

Vad den handelspolitiska sidan i ämnet angår, bör anmärkas, att den till den 1 april 1920 prolongerade svensk-tyska handels- och sjöfartstraktaten av den 2 maj 1911 så mycket mindre kan lägga några hinder i vägen för utfärdandet av svenska importförbud å varor, för vilka de svenska tullsatserna äro genom traktaten bundna, som Tyska riket redan länge trots traktaten utfärdat importförbud i stor omfattning och jämväl å artiklar, för vilka de tyska införseltullarna äro till vår förmån bundna. Av ömtåligare art är frågan om införande av importförbud i fråga om under positionerna nr 186, 189 och 190 fallande viner, vilka i den här omnämnda klassificeringen givetvis äro upptagna såsom lyxvaror. De svenska införseltullarna å dessa viner äro bundna genom överenskommelsen den 2 december 1908 angående handelsförbindelserna med Frankrike, vilken handelsöverenskommelse för närvarande löper med tre månaders uppsägningstid. Då Frankrike icke med importförbud belagt svenska varor, för vilka franska införseltullar varit genom traktat med Sverige bundna — och detta redan av det skälet, att sådan bindning av franska införseltullar, som känt är, icke är Sverige traktatsenligt tillförsäkrad — torde importförbud å omhandlade viner icke böra å svensk sida utfärdas, så länge 1908 års överenskommelse är i gällande kraft. Det är emellertid ett önskemål, som vi här vilja uttala, utan att föreslå någon riksdagens framställning i ämnet, att förhandlingar upptagas med Frankrike, i syfte att Sverige snarast möjligt må erhålla fullt fria händer beträffande reglering av införseln av franska viner, fallande under nr 186, 189 och 190 i vår statistiska varuförteckning.

På grund av vad nu anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om omedelbart genomförande av en importreglering i form av importförbud med importlicensgivning och importlicensavgifter beträffande varor, fallande under efterföljande rubriknummer i den statistiska

varuförteckningen, nämligen a) 8, 28, 36 B, 58 A och B, 66 A—C, 85, 93 A och B, 94, 99, 101, 106 A och B, (107 A), 107 A/B, (107 B), 106 $\frac{1}{2}$, 107 C, 109 B och C, 111, 113 A—C, 114 A, 117 A—C, 118 A—C, 119, 121 A och B, 123, 125, 127 A, 130 A, 137 A, 143, 145, 148 A och B, 156 B, 157, 164 A—F, 165, 166, 168 G, 180, 183 A—I, 191 A och B, 192 A—C, 193 A—C, 195 A och B, 196 A och B, 197 A—D, 214, 236 H och K, 249, 272, 291, 318 A, 323, 324, 325, 346, 348, 349 A och B, 351 A—C, 394, 395, 559, 566, 574, 579 B och C, 580 C, 581, 582 A—C, 601, 602 A—C, 614, 618, 619, 620, 643 A, 680, 703 A, 704 A, 721 B, 845, 858, 871 C, 956, 1098 G, 1116, 1221 B, 1223, 1224, 1270, 1271, 1272, 1274, 1275, 1276, 1277 A—F, 1278, 1285, 1297, 1298, 1300 A—F, 1302, 1318, 1319 — alla dessa varor här klassificerade såsom »umbärliga, ehuru jämförelsevis allmänt förbrukade varor» — samt vidare b) 10, 20, 29 A och B, 30, 37, 44, 45, 46, 63 B, 64 G, 65, 66 D, 124, 128 A och B, 131, 133 A—D, 144 A och B, 149 A, 184 B—D, 185 A—D, 187 A—F, 188 A och B, 202, 207 B, 212, 225, 227, 229, 285, 289, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 333, 338 D, 354, 361, 362, 363 A och B, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373 B och C, 410, 467, 532, 544, 549, 552 A och B, 558, 561, 564, 572, 578, 579 A, 580 A och B, 583, 585, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 617, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 669, 670, 671, 702, 965, 969, 975, 977, 1089 H—K, 1221 A, 1222 A, 1225, 1241, 1273, 1291, 1301, 1314, 1322 — alla dessa varor här klassificerade såsom »lyxvaror».

Stockholm den 14 januari 1920.

Nils Wohlin.

K. G. Westman.

Gustaf Bergström.